

PARAZİT

- Parazitin konağına bağımlılığı:
  - Gelişimsel uyarılar;
  - Besin ihtiyacı;
  - Sindirim enzimleri;
  - Olgunlaşmanın kontrolü ve mitoz

PARAZİT

■ GELİŞİMSEL UYARANLAR

- Bazı uyarılar parazitin yeni safhaya geçmesini tetikler.
- Mesela; kist halindeki parazitler yüksek CO₂ basıncıyla aktif hale geçer ve kistten çıkarlar.
- Bazı cestodlar vücut sıcaklığı 10-15°C olan bir balığın vücudunda larva halindeyken, vücut ısısı 40°C olan bir kuş tarafından yendiğinde ani ısı değişimi ergin forma geçmek için paraziti uyarır.

PARAZİT

- **BESİN İHTİYACI**
- Genel olarak metabolik bağımlılık olarak değerlendirilebilir.
- Parazit;
  - sindirmeden önce veya sonra besin maddesine,
  - dokuları ve
  - salgıları için
- besin kaynağı olarak konağına bağımlıdır.

PARAZİT

- **SİNDİRİM ENZİMLERİ**
- Trematodların çoğu ve Nematodlar kompleks molekülleri sindirmek için gerekli enzimlere sahiptirler.
- Yetişkin cestodlar sadece sindirilmiş küçük molekülleri vücut yüzeyiyle alırlar. Konağının sindirim enzimlerine dolaylı olarak muhtaçtırlar.

PARAZİT

- **OLGUNLAŞMANIN KONTROLÜ**
- Parazit ve konağın üreme dönemleri senkronize olmaktadır.
- Örneğin;
  - *Polystoma integerrimum* ve *Opalina ranarum* parazitleri ile konakları olan kurbağaların üreme dönemleri senkronize olmuştur. Kurbağa yumurtlarken bu parazitler de yumurtalarını ve kistlerini dışarı salarlar. Konağın eşey hormon seviyesinin parazitlerin erginleşmesini uyardığı tespit edilmiştir.

PARAZİT

- **PARAZİT TIPLERİ**
- Parazitler yaşam şekilleri, konağın neresinde yaşadığı ve başka birçok özellikleri dikkate alınarak sınıflandırılır.

PARAZİT

- **EKTOPARAZİT**
- Konağın vücudunun dışında yaşayan parazitlerdir.
  - Deri, solungaç, ağız boşluğu vs.
- **ENDOPARAZİT**
- Konağın iç organlarında yaşayan parazitlerdir.
  - Akciğer, karaciğer, safra, mesane, bağırsaklar
- **OBLİGAT PARAZİT**
- Yaşamak için mutlaka bir konağa ihtiyaç duyan parazitlerdir.
- **FAKÜLTATİF PARAZİT**
- Uygun bir konağa rastlarsa parazit olarak yaşayan, aksi takdirde serbest yaşayan canlılardır.

PARAZİT

■ OBLİGAT PARAZİTLİK

- **Geçici parazit;** beslenirken konağı bulan sonra serbest yaşarlar.
  - Sivrisinek, kene, sülük
- **Devamlı parazit;** tabiatta serbest olarak yaşayamazlar. Konaktan ayrılmazlar.
  - Plasmodium sp., Uyuz akarı, Trematodlar vs.
- **Periyodik parazit;** bazı nematodlarda görülür. Ergin tabiatta serbest yaşar, larvalar enfektiftir.

PARAZİT

■ ŞAŞKIN PARAZİT

- Normalde konak olarak tercih etmediği bir organizma üzerinde yaşıyan/yerleşen parazittir.

■ MULTİPARAZİTİZM

- Bir konak birey birden fazla parazit türüyle enfekte olmasıdır.

■ HİPERPARAZİTİZM

- Bir konak üzerine yaşan bir parazitin başka bir parazitle enfekte olmasıdır. (bir parazitin başka bir parazitle parazitlenmesi)

PARAZİTOLOJİ

- Parazitoloji ekolojinin bir alt dalıdır.
- Bir organizmanın (parazit) habitatu ve çevresi başka bir organizma (konak) tarafından temin edilir.
- **Genel olarak parazitler üzerinde yaşadığı konağa zarar vererek yaşamlarını devam ettiren canlılar olarak kabul edilir.**